

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

34. An vxores possint facere eleemosynas? Et in corpore huius
Resolutiones explanantur septem casus, in quibus uxores possunt facere
eleemosynas. Et an uxor possit præbere eleemosynas filiis ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Et an possit, vel debeat Prælatus Regularis omnes superabundantes redditus in eleemofynam dare? Ex p. 5. tract. 8. Refol. 33.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sanchez in opuscul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 38. num. 17. & vique Rodriguez, Emanuel, & Hieronymus, hic in compend. qq. regular. resolut. 59. num. 1. ille in qq. regular. tom. 2. quæstion. 57. artic. 1. ante illos Dominicus Sotus de iust. lib. 10. quæst. 4. art. 4. vbi docent, quod sicut Episcopi arctissime tenentur præcepto eleemofynæ, ita etiam suo gradu Monasteria Regularium, in quibus prouentus redundant. Vnde non desinam hic apponere verba Reginaldi tom. 1. lib. 4. c. 21. num. 283. vbi sic ait. Octauum documentum est Religiosorum qui toti aliqui religiosæ familiæ præest, habet supremam illius administrationem, puta Abbatem, vel autoritate simili præditum in domo & familia religiosa, non modò posse facere eleemofynam, sed etiam teneri, quidquid superest vltra necessitates Monasterij erogare in pias causas, iuxta illud Christi Luca 11. quod superest datis eleemofynam. In quam sententiam citatur cap. quia tua 12. quæst. 1. cui Abulen. ad cap. 6. D. Matib. quæst. 60. rationem addit. Quia ad Abbatem & alios eiuſmodi pertinet considerare totale bonum Monasterij, atque adeò iudicare quidquid in eo sit necessarium, & quid ita superabundans, vt possit & debeat in eleemofynam dari iuxta fidelium voluntatem à quibus largita sunt Monasterio, quæ non fuit vt Monachi diuites efficerentur, cum proficantur paupertatem, sed solum sustentarentur, ac quod eorum sustentationi superesset, in alios pauperes erogaretur, de quo quidem superabundante non est iudicandum tantum secundum necessitates præſentes, sed etiam secundum eas, quæ probabiliter possunt euenire; vt bene idem Abulenſis ibidem ostendit. Ita Reginaldus.

2. Verum circa præſentem quæſtionem mihi placeat opinio Suarez de Relig. tom. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 26. num. 13. vbi sic ait. Specialiter quæri solet, an possit vel debeat Prælatus omnes superabundantes redditus in eleemofynam dare Respondet neque in hoc etiam posse assignari generalem regulam; regulariter autem id necessarium non est, nec conueniens, quamuis interdum possit esse laudabile, & aliquando præceptum. Pendet enim hoc ex occurrentibus necessitatibus proximorum. Nam si illæ sint extremæ, non solum superflua, sed etiam aliqua ex necessariis, danda sunt, habitatione aliorum, qui ad talem necessitatem subleuandam solent concurrere; si verò necessitas sit grauis, omnia superflua sunt danda, nisi ex concursu aliorum, necessitas minuatur: si autem necessitates tantum sunt communes, licet aliquid ex superfluis dandum sit, maxime à Religiosis, propter exemplum, dare tamen omnia nec necessarium est, vt suppono ex materia de eleemofyna, neque in Prælato religioso esset consuetum & ideo non opinor esse id in potestate eius, regulariter loquendo, tum quia melius est si commodè Possit augere & perficere Monasterium ipsum, vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum diuinum, aut habitacionem, vel quoad perpetuos redditus, vt ex eis plates Religiosi sustentari possint, quod maius Dei obsequium est, quam abundans eleemofyna in communibus necessitatibus. Ita Suarez, quem postea sequitur Prynus de Prælato. tom. 2. q. 1. cap. 5. n. 57.

RESOL. XXXIII.

An Religiosi possint eleemofynas facere? Et an quamuis Superior interdici eleemofynas largiri,

non videatur interdiciere moderatas, & consuetas. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 32.

§. 1. Respondeo affirmatiuè in aliquibus casibus. Primum cum pauper in extrema necessitate laborat, & in hoc casu etiam remittente Superiore, Secundo quando pauper aliquis magnam patitur necessitatem, nec aditus patet ad Superiorem tunc enim adest præſumptus Superioris consensus. Tertio quando Religiosus ex legitima Superioris licentia extra Monasterium versatur causa vacandi literis, peregrinationi, aut alicuius negotij peragendi tunc cum adest tacita Superioris licentia & voluntas, vt ex his, quæ sibi ad victum dantur à Monasterio, vel aliunde eleemofynas aliquas moderatas elargiatur. Quarto quando Religiosus aliquid sibi subtrahit de his, quæ ad suam sustentationem ei tribuuntur, potest tamen in eleemofynam expendere. Quinto quando Religioso siue intra claustrum, siue extra viuenti certi annui redditus, siue de bonis Conuentus tanquam bene merito, siue ab aliquo alio ad sumptus suos atque vsum conscientie Monasterio, aut dispensante Summo Pontifice conceduntur, & cui alia bona ex licentia Prælati concessa sunt ad vsum suum, & dispositionem, potest eleemofynas facere, & hæc omnia ex multis rationibus Doctorumque autoritatibus firmat Sanchez in summa tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 96. vsque ad n. 104. vide etiam Hurtadum de Mendoza in 2. 2. disput. 15. 2. sect. 6. §. 140. Granadum in 2. 2. cent. 3. tractat. 11. disputat. 5. num. 2. Filliucium tom. 2. tract. 28. lib. 12. cap. 10. quæst. 3. Valentiam tom. 3. disput. 10. quæst. 4. punct. 3. Nauarram de restitutione lib. 3. cap. 1. num. 158. Lessium lib. 2. cap. 18. dub. 11. num. 83. & alios penes ipsos.

2. Non desinam tamen hic adnotare Aragonium in 2. 2. q. 32. art. 8. & Grassium 1. part. decis. lib. 3. cap. 5. num. 62. docere Religiosos posse eleemofynam facere, quando res, quæ in eleemofynam erogantur, sunt parui momenti, & quæ communiter solent dari pauperibus ostiatis mendicantibus, quia in tali casu præſumitur Superioris voluntas, à qua opinione non videtur discedere Cenedus de paupertate religiosa, dub. 25. n. 12. Sed illam non adimit Sanchez in summa tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 103. nisi in Religione adit consuetudo id faciendi.

3. Nota etiam ex eodem Sanchez num. 106. quod quamuis Superior interdiciat eleemofynas largiri, non videtur interdiciere moderatas & consuetas, sed tantum videtur velle ne modum excedant, sicut de vxore cui eleemofynas vir interdicit, asserunt communiter Doctores.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 3. Ref. 64.

Sup. hoc fact. infr. in Ref. 35. & in aliis vers. eius not. 11.

RESOL. XXXIV.

An vxores possint facere eleemofynas? Et in corpore huius Resolutionis explanantur septem casus, in quibus vxores possint facere eleemofynas.

Et vxor possit præbere eleemofynas filiis ex priori matrimonio indigentibus?

Et quid de fratribus?

Et an vxor possit, inſcio viro, vigesimam partem annuis prouentus in eleemofynas distribuere? Ex p. 5. tract. 8. Refol. 34.

§. 1. In aliquibus casibus affirmatiuè respondeo, quos enumerat Filliucius tom. 2. tr. 28. cap. 4. n. 101. & anteillum Nauarra de restit. lib. 3. cap. 1. dub. 6. Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 21. num. 278. & Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 14. n. 84. sunt enim.

Sup. his septē casibus seq. in tex. huius Ref. in co. 5. tr. 7. Ref. 5.

2. Primus de suis bonis paraphernalibus, hoc est, de bonis, quæ cum nupsit, præter dotem sibi referuauit ad proprios vsus. Idem dic de bonis quæ constant in matrimonio illi obuenerint per hæreditatem, vel donationem. Horum enim omnium mulier habet dominium, & administrationem iure communi, ideoque etiam repugnante viro potest de iis eleemosynam facere quantumvis magnâ D. Thoms. *quæst. 32. in articulo. 8.* Syluius *de elemos. quæst. 5. §. 3.* Nauarrus *cap. 17. num. 155.* & alij. Limitat tamen dummodo eleemosyna sit moderata, & non incidant propterea filij in necessitatem. Ordine etiam charitatis his potius subueniendum esset, quam aliis. Item nisi esset contraria consuetudo, vel statutum particulare nationis, quale dicitur in Hispania ex Nauarro *loco citato.*

3. Secundus casus est quando vxori relicta esset administratio & dispensatio bonorum, vel quia maritus est absens, vel ægrotus, vel amens, vel aliis de causis: debet tamen in hoc casu non facere maiores, quam solebat eius vir.

4. Tertius casus quando ei assignatur à viro certa pecuniæ summa ad victum; tunc enim de eo quod superest, vel quod sibi subtrahit, potest facere eleemosynam.

5. Quartus casus quando propria arte atque industria aliquid lucraretur, modo propter ea non patiatur detrimentum domestica gubernatio, & prouideat sufficienter necessitatibus familiaræ. Limita primo nisi familia, indigeret, ordine enim charitatis subueniendum prius est domesticis. Secundò, nisi ex mutuo consensu, vel statuto lucra essent communia, & administratio esset referuata viro.

6. Quintus casus, si aliqua bona habeat sibi donata, est enim istorum domina, nisi fortè data essent contemplatione viui.

7. Sextus casus, quando eas tantum eleemosynas faciat de bonis viri, quas alia suæ conditionis communiter facere solent modò habeat vir superflua & non constat euidenter de contraria voluntate. In dubio enim posset interpretari vitum tantum prohibere eleemosynas immoderatas.

8. Septimus casus, quando faceret eleemosynam ad damnum temporale vitandam, vel spirituale ipsius viri, tunc etiam sine eius consensu posset.

9. Non reticebo tamen hic apponere casum, de quo his diebus interrogatus fui, an vxor possit præbere eleemosynas filijs ex priori matrimonio indigentibus & respondi affirmatiuè, neque in tali casu peccare mortaliter existimo, si petere omittat licentiam à marito, quia vir non est, neque esse potest inuitus in tali eleemosyna, nam negata licentia adhuc poterit vxor illam surripere vt obligationem naturalem alendi ita sibi coniunctos exequatur & hanc doctrinam extendendam esse ad fratres existimo: spectat enim ad decentem vxoris statum, ipsiusque honorem, ne fratres permittat egere, & ita docet Castrus Palaus *rom. 1. tractat. 6. disput. 2. punct. 13. num. 16.* Lessius *lib. 2. caput. 12. dub. 14. num. 88.* & Petrus Nauarra *lib. 3. de restitut. cap. 1. num. 161.* debet tamen vxor computare in sua parte dissoluto matrimonio, quæ sic dedit.

10. Notandum est etiam hic quod ego in 2. part. *tr. 1. miscellan. resolut. 33.* satis probabiliter docui posse vxorem in scio viro vigesimam partem annui proventus in eleemosynas distribuere. Ita Doctores quos ibi citavi quibus nunc addo Granadum in 2. 2. *contro. vers. 13. tract. 11. disput. 5. num. 3.* vbi ex Molina rectè notat, non peccaturam vxorem, si non obediat marito renuenti præbere eleemosynas, dummodò dictæ eleemosynæ non excedant eas, quas mediocres mu-

Quæ nunc
hanc seque-
tur, in eius
§. vlt. & in
tom. 6. tr. 7.
Ref. §. 8. cur-
sim in princ.
vers. primo,
& in tom. 8.
tr. 7. Ref. 2.
§. vic.

lieres sui status facere consueuerunt, & hoc etiam docet Castrus Palaus *tom. 1. tract. 6. disput. 2. punct. 13. n. 12.* Coninck *disput. 27. n. 52.* Suarez *disput. 27. dub. 5. num. 5.*

RESOL. XXXV.

Vxor cuiusdam Nobilis viri secundum consuetudinem aliarum mulierum suæ conditionis solebat facere moderatas donationes & eleemosynas: postea maritus hoc sciens prohibuit, vxori, quæsum à me fuit, an non obstante dicta prohibitione vxor possit sine scrupulo dictas eleemosynas facere?

Et an vxor, nesciente viro possit dare vigesimam partem lucri annualis in eleemosynam? Ex p. 2. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 33.

§. 1. **T**urrianus, ex Societate Iesu in 2. *disput. 84. dub. 1.* partem negantem sequutus est, ait enim: Placet posse Maritum referuare facultatem faciendi eleemosynas: & vxorem tunc non posse illas facere, etiam si maritus non manifestet illi causam, vitur enim iure suo; vix autem potest mulier cognoscere certò maritum non facere aliquas communes eleemosynas, aut illas omittere sine causa & ideo consulendum est vxori, vt in hoc obediat marito. Vnde merito Aug. *cap. quod Deo 33. quæst. 5.* cuiusdam coniugata dixit: Nihil de tua veste, nihil de tuo auto, vel argento, vel quacumque pecunia, aut rebus vllis terrenis tuis, sine arbitrio mariti facere debuisti, desumptum est verò illud caput ex *epist. 199.* & vniuersim vult, nihil omnino elargiendum esse sine consensu viri. Respondent verò aliqui, ibi esse sermonem de magnis eleemosynis: sed, vt dixi licet causa esset minima quædam eleemosyna eius feminae, vt constat ex ea *epist.* tamen doctrina Augustini, sine refectione vlla videtur explicanda. Alij volunt, ibi non esse præceptum, sed consilium, quæ explicatio in contentum non cadit, vt legenti constabit. Alij docent Augustinum velle, nihil esse elargiendum in eleemosynam cum scandalo mariti. Verum licet hanc rationem inducat, Augustinus tamen nihil omnino vult esse elargiendum sine consensu viri, & tamen si de solo scandalo ageretur solum loqueretur de eleemosyna publica, & nota marito. Hæc Turrianus. Cuius sententiam docuerunt antea Nauar. in *manu. c. 17. num. 154.* D. Anton. p. 2. *tit. 2. cap. 19. §. 1.* & lac. de *Grat. det. aut. p. 1. l. b. 2. c. 60. n. 8. in fin.*

2. Sed ego semper in praxi contrariam opinionem sequutus sum, cum Fernandez in *suo exam. theol. p. 1. c. 16. §. 7. n. 1.* Bonacina de *conr. disput. 2. q. 2. num. 6.* Regin. *tom. 1. lib. 4. cap. 27. n. 282.* Lessio *lib. 2. cap. 12. dub. 14. n. 85.* Coninck de *act. supern. disput. 27. dub. 5. num. 52.* qui citat Molin. *tom. 2. disput. 274.* & Nauar. *lib. 3. c. 1. n. 83.* Et ratio est, quia tali euentu maritus est irrationabiliter inuitus, vxor enim non est maritum in decenti statu teneat maritus sustentare: sed ad decentiam status pertinet, has donationes, & eleemosynas facere. Ergo.

3. Sed dicit aliquis, Quæ quantitas particularis potest dari ab vxore, nesciente viro? Respondeo vigesimam partem lucri annualis. Ita Bannez in 2. 2. *q. 11. art. 8. vbi sic ait.* [Nullus est scrupulus affirmare, quòd mulier diuitis dispenset, nesciente viro, vigesimam partem lucri annualis: nam talis dispensatio debet esse interpretatiuè volitæ à bono viro.] Malderus in eadem in 2. 2. *D. Thom. quæst. 32. art. 8. ait.* Bannez vxori permittit dispensationem vigesimæ partis annui proventus in scio viro. Et hanc sententiam amplexus